

Statistikansvarig myndighet:

2024-12-19

Skogsstyrelsen

Version:2

KVALITETSDEKLARATION

Kulturmiljöhänsyn vid föryngringsavverkning

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk och fiske.

Statistikområde

Miljö och sociala värden i skogsbruket.

Produktkod

JO1406.

Referenstid

Referensperioden är ett år. Resultatet presenteras för ett år, baserat på säsong (1/7–30/6) då avverkningen genomfördes.

Detta innebär att de föryngringsavverkningar som inventerats 2024 och ligger till grund för statistiken som publiceras 2024 avverkades 1 juli 2020–30 juni 2021.

Innehållsförteckning

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans.....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikankvändares informationsbehov.....	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler.....	3
1.2.3 Statistiska mått.....	3
1.2.4 Redovisningsgrupper	3
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet.....	4
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	4
2.2 Osäkerhetskällor	4
2.2.1 Urval.....	4
2.2.2 Ramtäckning	4
2.2.3 Mätning	4
2.2.4 Bortfall.....	4
2.2.5 Bearbetning.....	5
2.2.6 Modellantaganden	5
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	5
3 Aktualitet och punktlighet.....	5
3.1 Framställningstid	5
3.2 Frekvens	5
3.3 Punktlighet.....	5
4 Tillgänglighet och tydlighet	5
4.1 Tillgång till statistiken	5
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	5
4.3 Presentation	5
4.4 Dokumentation	6
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	6
5.1 Jämförbarhet över tid	6
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	6
5.3 Sam användbarhet i övrigt	6
5.4 Numerisk överensstämmelse	6
Allmänna uppgifter.....	6
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	6
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	6
C Bevarande och gallring	6
D Uppgiftsskyldighet.....	6
E EU-reglering och internationell rapportering	7
F Historik.....	7
G Kontaktuppgifter	7

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Kulturmiljöhänsyn vid föryngringsavverkning är en landsomfattande inventering som årligen följer hänsynen till kulturlämningar (fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar) efter föryngringsavverkning och föryngringsåtgärder.

Ett slumpmässigt stickprov tas från avverkningsanmälningar där avverkning har genomförts på faktiskt avverkad areal. Inventeringen mäter och bedömer eventuella skador på kulturlämningar orsakade av föryngringsavverkning och föryngringsåtgärder.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Inventeringen beskriver tillståndet för kulturlämningar i skogen tre år efter avverkning. Inventeringen kartlägger även åtgärder som kan förhindra negativ påverkan på kulturlämningar. Inventeringen ger underlag till statistiska sammanställningar och underlag till miljömålsuppföljningen.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken utgör ett strategiskt underlag. Användare är, förutom Skogsstyrelsen själva, markägare, näringsidkare inom skogsbruket, tjänstemän på länsstyrelser, Riksantikvarieämbetet samt andra myndigheter och allmänheten.

1.2 Statistikens innehåll

De mest centrala målstorheterna:

1. Andel av registrerade och kända kulturlämningar som är påverkade av föryngringsavverkning och/eller föryngringsåtgärder.
2. Andel påverkade kulturlämningar på orsak och påverkansgrad (påverkan, skada eller grov skada).

1.2.1 Objekt och population

Objekten är föryngringsavverkningar större än 0,5 hektar med kulturlämningar registrerade i Kulturmiljöregistret och/eller Skog- och Historia registret. Populationen är normal skog, fjällnära skog och ädellövskog.

1.2.2 Variabler

Variablerna som samlas in avser beskriva lämningstyp, skadeorsak och skadegrad på alla kända kulturlämningar på objektet. Vidare samlas information in om avverkningsanmälan samt kontakter med myndigheter. För detaljerad information se fältinstruktion för hänsynsuppföljning kulturmiljö på [Webbsida om undersökningen Kulturmiljöhänsyn vid föryngringsavverkning](#).

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av beräknade värden på statistiska storheter som andel av kulturlämningar med skador på både objekts och landsdelsnivå.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Materialet redovisas uppdelat på landsdelar i tabell 01b, 2, 5, 6, 7, och 9:

- Norra Norrland = AC och BD. Norrbottens län, Västerbottens län.
- Södra Norrland = Z, Y, och X. Jämtlands län, Västernorrlands län och Gävleborgs län.
- Svealand = AB, C, D, U, W, T och S. Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Västmanlands län, Dalarnas län, Örebro län och Värmlands län.

- Götaland = E, H, K, G, F, I, O, N och M. Östergötlands län, Kalmar län, Blekinge län, Kronobergs län, Jönköpings län, Gotlands län, Västra Götalands län, Hallands län och Skåne län.

Materialet redovisas även uppdelat på ägarkategorier i tabell 01c:

- Enskilda ägare = fysisk person, dödsbon och bolag som inte är aktiebolag.
- Övriga ägare = staten, statsägda aktiebolag, övriga allmänna ägare, privatägda aktiebolag samt övriga privata ägare.

1.2.5 Referenstider

Referensperioden är en avverkningsäsong. Resultatet presenteras baserat på den säsong (1/7 – 30/6) tre år efter att avverkningen genomfördes.

Detta innebär att de förnygringsavverkningar som inventerats 2024 och ligger till grund för resultatet 2024 avverkades mellan 1 juli 2020 och 30 juni 2021.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten anses totalt sett vara god.

2.2 Osäkerhetskällor

Eftersom Kulturmiljöhänsyn vid Förnygringsavverkning är en stickprovsundersökning är resultaten behäftade med urvalsfel. Det kan också förekomma andra typer av felkällor, till exempel registreringsfel, bedömningssvårigheter med mera. Dessa felkällor minimeras genom inbyggda valideringskontroller i registreringsapplikationen samt regelbundna kalibreringsövningar i fält. Alla inventerare ska enligt Skogsstyrelsens miljöledningssystem delta på minst en kalibreringsövning per år. Kontrollinventering utförs på fem procent av objekten. Kontrollinventeringen har främst använts som återkoppling till berörd inventerare.

2.2.1 Urval

Kulturmiljöhänsyn vid Förnygringsavverkning genomförs som stickprovsundersökning. Urvalsramen är alla anmälningar om förnygringsavverkning större än en 0,5 hektar där det förekommer kulturlämningar som finns registrerade i Kulturmiljöregistret och/eller Skog- och historiaregistret. Av dessa lottas ett visst antal ut för Kulturmiljöhänsyn vid Förnygringsavverkning stratifierat på markägarkategorierna enskilda och övriga samt fyra landsdelar. Lottning sker via rumsligt balanserade sannolikhetsurval (SCPS). Vi använder de avverkade polygonernas mittpunkter tillsammans med lämningstyper som hjälpvariabler för att sprida urvalet för att fånga variationen i populationen inom urvalet. Sedan 2013 har urvalet totalt legat på 500 objekt.

2.2.2 Ramtäckning

Populationen består av alla förnygringsavverkningar större än 0,5 hektar. Lottningen sker bland alla förnygringsavverkningar med och ansökningar som inkommer till Skogsstyrelsen och där det förekommer kulturlämningar som finns registrerade i Kulturmiljöregistret och/eller Skog- och historiaregistret.

2.2.3 Mätning

Mätning utförs av inventerare som en kombination av bedömningar och observationer i fält enligt instruktioner i fältmanual. Inför varje inventeringsäsong genomgår alla inventerare kalibreringsövningar med syfte att minimera olikheter i bedömningar och observationer.

2.2.4 Bortfall

I inventeringen förekommer två typer av övergripande bortfall, dels på ett helt objekt (hela avverkningen) dels på ingående objekt (enskilda lämningar).

Bortfall kan bero på att marken har övergått till annan markanvändning, felaktigt registrerad lämning, lämning inte känd vid tidpunkt för avverkningsanmälan eller lämning återfinns ej. De avverkade objektens urvalssannolikhet kompenseras i efterhand utifrån bortfallsfrekvensen.

2.2.5 Bearbetning

Vid registrering sker såväl kontroller av giltiga värden som sambandskontroller. Som en följd av detta uppstår få fel vid registreringen.

Förfarandet vid beräkningen av numeriska skattningar sker i en kvalitetssäkrad databas och i statistikprogramvaran R utan större manuellt arbete, vilket i sin tur minimerar osäkerhetsfaktorer.

2.2.6 Modellantaganden

Inventeringen bygger på bedömning av skador baserat på antal lämningar. Inget modellerat värde används i framställning av resultaten.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Ingen preliminär statistik presenteras.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Datainsamling görs under perioden april till oktober. Kontroll av data och beräkningar utförs under november månad. Statistik publiceras i december. Framställningstiden är cirka 8 månader.

3.2 Frekvens

Statistik presenteras årligen.

3.3 Punktlighet

Resultat publiceras enligt SCB:s publiceringsplan vecka 51.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Vi publicerar resultaten på Skogsstyrelsens webbplats i Skogsstyrelsens statistikdatabas och på en produktsida.

[Webbsida om undersökningen Kulturmiljöhänsyn vid föryngringsavverkning.](#)

[Skogsstyrelsens statistikdatabas](#)

Vi lägger också upp en statistiknyhet på Skogsstyrelsens webbplats och skickar ett mejl med nyheten till de som valt att prenumerera på statistiknyheter.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Möjlighet till ytterligare bearbetning av statistik finns.

4.3 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, diagram och kortare textkommentarer.

I samband med årets publicering i statistikdatabasen har vi

- lagt till felmarginaler
- bytt ut begreppet ”Ringa skada” till ”Påverkan”. I fältinstruktionen är denna påverkansgrad definierad som påverkan och inte som en skada vilket innebär att vi tidigare använt fel begrepp. Bedömningarna är fortfarande samma
- grupperat ”Skada” och ”Grov skada” till en ny kategori ”Skada eller grov skada. Det gäller alla relevanta tabeller utom Tabell 01a

- delat upp tabell 01 i tre tabeller 01a (hela landet), 01b (landsdelar) och 01c (hela landet och ägarklasser)
- tagit bort indelning i landsdelar i tabellerna 04, 08 och 10
- bytt namn på tabell 11 till tabell 10
- tagit bort indelning i ägarklasser i tabell 02
- ändrat till femårsmedelvärde i stället för treårsmedelvärde i tabell 04
- tagit bort tabell 03. Vi behöver se över kvaliteten i siffrorna innan vi publicerar igen
- tagit bort tidigare tabell 10. Vi bedömer att vi inte kan publicera per ägarklass och flera skadegrader med tillräckligt låg felmarginal
- ändrat begreppet ”villkorsområden” till ”fornlämningsområden”.

4.4 Dokumentation

2023 Instruktion för fältinventering vid Hänsynsuppföljning Kulturmiljö. Skogsstyrelsen, Jönköping.

[Webbsida om undersökningen Kulturmiljöhänsyn vid förnygringsavverkning.](#)

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

God jämförbarhet över tid.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

God jämförbarhet mellan grupper.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Underlaget kan sammanställas ner till personnivå och kan användas som underlag för direkt återkoppling till markägare och ombud, denna detaljnivå är inget som ingår i den officiella statistiken, se avsnittet allmänna uppgifter § B nedan.

5.4 Numerisk överensstämmelse

God överensstämmelse, inga brister är observerade.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Kulturmiljöhänsyn vid Förnygringsavverkning ingår i Sveriges officiella statistik. För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda ägare och ombuds sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

C Bevarande och gallring

Ingen gallring av primärdata förekommer i enlighet med det beslut som fattats av Riksarkivet, Skogsstyrelsens diarienummer 2014/1377. En kopia av kvalitetsdeklarationen förvaras hos Kungliga biblioteket och levereras till Riksarkivet.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (2001:99).

E EU-reglering och internationell rapportering

EU-reglering saknas.

F Historik

Skogsstyrelsen har sedan 2009 samlat in information om hänsyn till övriga kulturhistoriska lämningar. 2012 utökades inventeringen med att även omfatta fornlämningar. Urvals designen i sin nuvarande form är baserad på rumsligt balanserade sannolikhetsurval-spatially correlated Poisson sampling (*SCPS*). Designen var probability-proportional-to-size (*PPS*) mellan 2012 och 2016, obundet slumpmässigt urval (*OSU*) mellan 2017 och 2022.

Undersökningen bytte namn till Kulturmiljöhänsyn vid föryngringsavverkning år 2022. Det tidigare namnet på undersökningen var Hänsynsuppföljning Kulturmiljö.

Från och med 2024 redovisar vi felmarginal tillsammans med statistiken för samtliga PX-tabeller i statistikdatabasen. Vi har även gjort en del andra förändringar i presentationen, se 4.3 Presentation.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet: Skogsstyrelsen

Kontakt: Terese Olofsson, Norra Jämtlands distrikt. Skogsstyrelsen

E-post: terese.olofsson@skogsstyrelsen.se